1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 55. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 24-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1973 No. 55. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

П'ятниця, 23 березня 1973

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД НІКСОН ПРОГОЛОСИВ стейти Ню Йорк і Теннесі районами стихійного лиха, після великих дощів, які завдали значних втрат приватним власникам. Це проголошення відбулося внаслідок прохань губернаторів тих стейтів. Потерпілі одержать федеральну і частково стейтову допомогу.

ВБИВЦІВ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОЛІЦІЙНОГО ЕКСПЕРТА Дена Мітріона в Уругваї зловила уругвайська поліція, заарештувавши чотири особи. Мітріона вбили ще в 1970 році, коли його захопили ліві ворохобники „тупамароси". П'ятого злочинця тепер убито під час перестрілки з поліцією, сповіщають із Монтевідео.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ПРОДОВЖУЄ РОЗГЛЯДАТИ справу номінації Патріка Грея на постійного керівника Федерального Бюра Інвестиґації, Еф-Бі-Ай. Проти його кандидатури, всупереч побажанню президента Ричарда Ніксона, є значна опозиція серед демократичних членів Сенату, які пов'язують Грея із так зв. Вотерґейт справою.

НАД СТЕЙТОМ АРІЗОНА ЗІТКНУЛИСЯ в повітрі два військові літаки типу Ф-ІІІ. Катастрофа сталася за невияснених обставин. В рештках одного літака знайшли тіла двох убитих пілотів, двох інших розшукують — можливо вони вискочили з другого літака з парашутами. Літаки цього типу викликають непевність у пілотів, декілька з них впали й розбились без видимої причини.

ПРЕДСТАВНИКИ ВЕЛИКИХ КРАМНИЦЬ „СУПЕРМАРКЕТІВ" заявили, що вони не винні в різкому підвищенні цін на м'ясо та інші харчові продукти. Вони також терплять через те, втрачають прибутки, бо люди почали менше купувати м'ясних виробів та й деяких інших харчів.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ КАНАДИ Мічелл Шарп повернувся з поїздки до Індокитаю. Він мав зустрічі з представниками Південного і Північного В'єтнаму та Ляосу. Канада не задоволена працею міжнародної Комісії Контролі у В'єтнамі, до якої входять, крім Канади, представники Індонезії, Польщі та Мадярщини. Комісія не виконує практично своїх функцій: є тисячі випадків порушень перемир'я, але вона розглянула досі тільки 26. Можливо, що Канада вийде зі складу тієї Комісії.

ШВЕДСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ВИСЛОВИВ недвозначно стурбування свого уряду з проводу надзвичайно погіршених відносин між ЗСА і Швецією. Президент Ніксон, обурений протиамериканськими заявами шведського прем'єра Оляфа Пальмера та його обороною Північного В'єтнаму у зв'язку з американським бомбардуванням у грудні мин. року, відкликав з Стокгольму американського амбасадора і заявив, що ЗСА не бажають собі нового амбасадора Швеції у Вашингтоні. Міністер Крістер Вікман бідкав, що Швеція бажає собі покращання взаємин з Америкою.

СОВЄТСЬКИЙ НОБЕЛІВСЬКИЙ ЛАВРЕАТ АЛЕКСАНДЕР СОЛЖЕНІЦИН ОТРИМАВ леґальний розвід із своєю дружиною Наталею Решетовською, з якою не жив від трьох років. У тому часі Солженіцин жив з Наталею Свєтловою, з якою має двох синів. Солженіцин вже раз розвівся був з названою вгорі своєю дружиною за обопільною згодою, коли за Сталіна заслали його до кацету. Після того вони назад повінчались. Теперішній розводовий процес тягнувся почерез різні інстанції впродовж трьох років. Тепер він одружиться з Наталею Свєтловою.

ПІВДЕННА І ПІВНІЧНА КОРЕЯ ВІДНОВИЛИ переговори про об'єднання родин, розлучених Корейською війною та встановленням демаркаційної лінії у 1945 році. Розмови на цю тему ведуться від серпня мин. року. На останній зустрічі делегатів двох частин Кореї говорили ділово, як віднайти й списати розлучені родини.

ЮГОСЛАВСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ДЖЕМАЛЬ БІЄДІ дякував австралійському урядові під час свого перебування в Австралії, що той не схвалює діяльности хорватських політичних еміґрантів, які нібито вишколюються в Австралії для терористичних дій проти комуністичного режиму в Югославії. Австралійський прем'єр Гаф Вітлем запевнив югославського прем'єра, що уряд буде ще пильніше стежити за екстремістами з-посеред хорватських еміґрантів.

Конґрес буде вимагати скасування „освітнього податку", як передумови торговельних концесій для СССР

Вашингтон. — Інформації з Москви про те, що совєтські еміґраційні чинники не будуть вимагати сплачування „освітнього податку", хоч закон про це далі залишається в силі, не вплинули на американських конґресменів і сенаторів, які вимагають скасування цього закону, щоб вони змінили свою думку. Головний речник цієї групи в Конґресі, сенатор Генрі М. Джексон заявив, що ці інформації з Москви „підбадьорливі", але „невистачальні". За словами сенатора, він разом зі своїми однодумцями буде продовжувати заходи, щоб не допустити до схвалення будь-яких торговельних концесій Совєтському Союзові до того часу, поки згаданий закон формально не буде скасований. Ідеться про те, як говорив сенатор Джексон під час свого виступу на форумі Національного Пресового Клюбу, щоб Москва при найпершій нагоді, як тільки дістане бажані концесії, не повернулася до „старих зразків" і не почала на практиці стосувати цей самий закон. Не маючи нічого в принципі проти схвалення проєкту торговельного договору з СССР, узгідненого між урядами ЗСА та СССР в час перебування президента Р. Ніксона в Москві, сенатор Джексон на форумі Сенату, а конґресмен Вілбур Мілс на форумі Палати Репрезентантів вимагають включення до цього договору поправки, на основі якої Совєтський Союз не могтиме користуватися статусом упривілейованої країни і мати тарифні полегші, як довго еміґрація з СССР буде обмежувана, чи буде збережений в силі „освітній податок". Сенатор Джексон заявив, що такий додаток є необхідний, щоб мати якусь ґарантію, що совєтський режим не почне стосувати дальших еміґраційних обмежень.

Уряд Панами передасть справу на вирішення Генеральної Асамблеї ОН

Панама. — У зв'язку з цим, що резолюція Ради Безпеки ОН в справі Панамського каналу не була схвалена з уваги на вето делегата ЗСА, амбасадора Джона А. Скалі, уряд Панами повідомив, що він передасть цю справу на розгляд і вирішення Генеральної Асамблеї ОН, де ніяка велика держава не може покористуватися правом вето. Як відомо, ідеться тут про домагання панамського уряду, щоб ЗСА передали контролю над Панамським каналом до рук панамського уряду. В резолюції, за якою голосувало 13 держав, членів Ради Безпеки, включно з Китаєм, СССР та Францією, говориться, що ЗСА повинні негайно укласти з Панамою договір, на основі якого Панама стала б сувереном всієї території, яка належить до зони Панамського каналу і є під безпосередньою контролею ЗСА.

В Арґентині ще не проголошено остаточного висліду виборів; страйкує поліція, проти якої вислано військо

Буенос Айрес. — Відбуті тут 11 березня ц.р. вибори ще й досі не причинилися до вияснення ситуації. Обраний під час виборів на президента Арґентини провідник пероністського руху д-р Гектор Х. Кампора виступив проти теперішнього військового режиму в Арґентині з обвинуваченням, що він умисне зволікає з проголошенням остаточного висліду виборів, щоб не допустити пероністів до влади. Не зважаючи на те, що режим проголосив сам тому десять днів перемогу Кампори у виборах на президента, тепер режимні чинники заявляють, що, згідно з тимчасовими ще вислідами, він здобув усього 49 відсотків голосів, отже не має більшости. Водночас із цим уряд наказав перераховування виборчих вислідів, подаючи до відома, що під час первісного рахування зіпсувався компютер і подав неправильні висліди. В політичних колах думають, що перемога Кампори буде таки підтверджена, але ж побоюються, що перераховування голосів може вплинути на остаточний склад в обох палатах арґентинського Конґресу, зменшуючи кількість пероністських мандатів. У зв'язку з цим Кампора відкликав свою поїздку до Мадриду в Еспанії, де він мав зустрітися з кол. президентом Пероном й обговорити з ним дальшу стратегію і зокрема склад нового уряду, що мав би бути встановлений 25 травня ц.р. У своєму зверненні до пероністів Кампора закликав своїх прихильників, щоб були готові до дальшої боротьби. В міжчасі в Ля Плята та в інших провінціях Арґентини почала страйкувати поліція, вимагаючи збільшення платні і виступаючи подекуди збройно. Революту поліції в Ля Плята, в якій брало участь яких 5 000 поліцаїв, здушив режим з допомогою війська. В інших провінціях страйк триває.

Совєтські жиди остерігають перед облудністю совєтського режиму в справі еміґрації з СССР

Москва. — Жидівські активісти в СССР розпочали широку роз'яснювальну акцію у зв'язку із сповидною готовістю совєтського режиму не стосувати на практиці закону про „освітній податок" щодо еміґрантів з СССР. За інформаціями з жидівських кіл в СССР, совєтський режим продовжує стосувати обмеження, хоч назовні може здаватися, що поведінка совєтських еміґраційних властей „полібералізувала". Маючи це на увазі, совєтські жиди остерігають Захід перед надмірними сподіваннями на совєтські обіцянки, окреслюючи їх звичайною пропаґандою. Коли ж совєтський уряд, кажуть жиди в СССР, дав групі жидівських родин візи, не вимагаючи від них податку, то зробив він це тільки з пропаґандивних міркувань. Совєтська еміґраційна політика не змінилася, твердять жидівські совєтські кола і вимагають дальших заходів в ЗСА, щоб домогтися повного і безумовного скасування закону про „освітній податок" для еміґрантів. Американська амбасада в Москві поновно підтвердила, що досі вона не одержала ніяких офіційних повідомлень від совєтського уряду щодо його еміґраційної політики. Враховуючи таку настанову совєтських жидів і брак виразного становища до питання „освітнього податку" з боку совєтського уряду, Національна Конференція Совєтських Жидів на Заході висловилася за „пильністю", підкреслюючи, що жидівські чинники будуть дбайливо стежити за дальшим розвитком подій і не припинять заходів, доки не матимуть виразних доказів на те, що совєтський режим скасував „освітній податок" для еміґрантів з СССР.

ЗСА наполягають на негайне звільнення воєнних полонених з Ляосу

Сайґон. — На 4-членній Військовій Комісії у Сайґоні вийшов спір довкола справи решти американських воєнних полонених в Індокитаї. Американський представник генерал Джон Вікгем заявив, що згідно з договоренням Генрі Кіссінджера з представником Північного В'єтнаму, разом із звільненням американських воєнних полонених з Північного В'єтнаму та В'єтконгу будуть звільнені теж 10 американців, 7 військовиків і три цивільні, що їх комуністи схопили в Ляосі. Але представник В'єтконгу ген. Тран Ван Тра піддав під сумнів згадане договорення Кіссінджера і Ле Дука То та назвав американську заяву „новими американськими вимогами", проти яких він запротестував. Північний В'єтнам зголосив був, що до неділі цього тижня звільнить решту американських воєнних полонених числом 138, вимагаючи, щоб одночасно закінчити відкликування всіх американських військ з В'єтнаму. Але американська сторона вимагає рішуче, щоб перед відкликанням американських військ були звільнені всі без решти американські воєнні полонені, військовики і цивільні, з усіх країн Індокитаю, себто також з Ляосу. Сподіваються, що та суперечка, як подібні суперечки в минулому довкола справи полонених, буде згідливо вирішена. Південний В'єтнам звільнив уже 1 200 комуністів і отримав в обміні за них 585 вояків державної армії. Але Південний В'єтнам твердить, що комуністи оприлюднили списки тільки одної десятої воєнних полонених, що їх мають у своїх руках, бо вони призналися тільки до 3,250 південно-в'єтнамських полонених, а насправді схопили були в полон 31.818 вояків державної армії.

Ген. Свобода переобраний на президента Чехо-Словаччини

Прага. — В четвер 22 березня ц. р. чехо-словацький федеральний парлямент всіма 341 голосом при 5-ох неприявних переобрав 77-літнього генерала Людвіка Свободу на наступну 5-тирічну каденцію президента ЧССР. Людвіка Свободу вперше обрали на те становище 20-го березня 1968 року після приходу до влади Александра Дубчека, як першого секретаря компартії, який намагався завести в Чехо-Словаччині „комунізм з людським обличчям". Ген. Л. Свобода прийшов на місце Антоніна Новотного, що його утотожнювали із сталіністами. Після совєтської інвазії до ЧССР у серпні 1968 року і скинення з влади Александра Дубчека та „вичищення" з державного й партійного апарату всіх його однодумців, Свободу залишили на його становищі: він мав добре ім'я у Москві, як колишній командир чеських військ, зформованих в СССР за другої світової війни. Чеський прем'єр Ґустав Гусак прославляв у його промові під час одногодинного засідання чесько-словацького федерального парляменту в минулу середу, як „вірного приятеля Совєтського Союзу". Становище президента у Чехо-Словаччині — наскрізь титулярне, без ніякої екзекутивної влади.

Українці на Заході відзначають 40-ліття Великого Голоду в Україні

У багатьох країнах вільного Заходу українські громади відзначають сумні роковини — 40-ліття з часу викликаного з волі окупаційної Москви, штучно-запланованого голоду в Україні в 1932-33 роках. Відбуваються демонстраційні походи вулицями міст, масові віча, молебні по церквах, доповіді, вечори зі спогадами очевидців тощо.

Так, у Австралії вже відбулися в Канберрі, Мельборні, Аделаїді й кількох інших містах, на заклик Союзу Українських Організацій Австралії, СУОА, великі демонстраційні походи вулицями міст, про які широко інформувала австралійська преса, радіо й телевізія, зазначаючи, що українці не забувають про трагічно загиблих 7 мільйонів братів і сестер. У Арґентині цього літа — в часі нашої зими, — відправлялися окремі Богослуження в церквах в інтенції українського народу, з пригадками про безневинні жертви московської ґеноцидної політики; в таборах Пласту і СУМ-у студенти із Арґентинського ТУСМ читали лекції про голод 1932-33 рр. в Україні. Українські організації в столиці Англії влаштували 17-го березня в залі „Рембрандт" віче для відзначення 40-ліття голоду в Україні. З промовами виступали: голова Українсько-англійського Товариства Герберт Оберон, письменник-неповоротець Анатолій (Кузнєцов), д-р К. Зленко та ін. Лондонська преса подала про це віче об'єктивні вістки. Українці в Цюріху, Швайцарія, відбули в березні сходини, на яких відзначили сумну річницю голодового ґеноциду в Україні. Митроф. прот. о. А. Дублянський відправив Божественну Літургію в церкві св. Кон[illegible]а, на сходинах промовляв голова Об'єднання Українців у Швайцарії інж. Михайло Гаврилюк. У Франції вже відбулися відзначення річниці в декількох містах, а українці Везін-Шалету й околиці з ініціятиви товариства „Відродження" влаштували відзначення Роковин голоду спільно із святом Тараса Шевченка, попереджуючи академію Богослуженням в інтенції українського народу.

У ЗСА в різних громадах відбулись, або ж заплановані відзначування 40-ліття голоду. У Детройті, наприклад, ці роковини будуть відзначені у неділю 20 травня, заходами Громадського Комітету під патронатом УККА. На Провідну неділю 6-го травня в Осередку УПЦеркви в Бавнд Бруку будуть вшановані жертви Великого Голоду 1932-33 рр. Соборною Архиєрейською Службою Божою в Церкві-Пам'ятнику, присвяченій жертвам того голоду, а потім Панахида. Служитимуть Митрополит Мстислав, архиєпископ Марко та єпископ Константин, при співучасті священиків. У Бавнд Бруку сподіваються на Провідну неділю багатьох тисяч народу.

У Ню Йорку відбудеться, Манифестація з нагоди 40-ліття голоду в Україні, у неділю 20 травня. Вранці буде відправлене Богослужения в катедрі св. Патрика, при 5-ій евню, потім — похід вулицями до Центрального Парку де відбудеться маніфестаційна частина, промовлятимуть американські і українські діячі. Перед тим у суботу 19-го травня, — масова моторкада вулицями Ню Йорку, з відповідними транспарентами. Представники Об'єднаного Комітету вручать генеральному секретареві ОН Куртові Вальдгаймові петицію, а копії передадуть представникам усіх держав. Професор Колюмбійського Університету д-р Володимир Одайник організує добровільну триденну голодівку перед Об'єднаними Націями, на знак протесту не лише проти запланованого 40 літ тому большевицькою Москвою голодового знищення України, а й проти сучасних переслідувань та напівголодних пайків в окупованій Україні і проти заведеного там Москвою постійного духового голоду, нищення української культури і мови.

З ініціятиви Українського Конґресового Комітету Америки в суботу, 26 травня відбудеться Всеамериканська Жалобна Маніфестація перед пам'ятником Т. Шевченка у Вашингтоні, на яку мають прибути масово українці з різних міст Америки. Це буде вшанування пам'яті 7-ми мільйонів безневинно замучених Москвою українців на їхній багатющій Рідній Землі, а також акт обвинувачення Москви за сучасну ґеноцидну політику в окупованій Україні (л. н.)

Президія Секретаріяту СКВУ відбула наради

Мюнхен (СКВУ – ПІК). — Чергове засідання Президії Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців відбулося в Мюнхені, Німеччина, у приміщеннях Дому Української Науки, 8 березня 1973 року, з участю президента СКВУ мгра Антона Мельника, генерального секретаря д-ра Святомира М. Фостуна і скарбника мгра Омеляна Коваля.

Президія обмінялася загальними інформаціями про проведену діяльність у часі від відбуття шостої пленарної сесії Секретаріяту, обговорила різні справи й питання, пов'язані з підготовкою чергового Конґресу СКВУ, розглянула проєкти Організаційної Комісії, котра займається організаційними підготовчими справами, та внесла до них свої окремі пропозиції. В найближчому часі Президія Секретаріяту звернеться до центральних репрезентацій українського суспільно-громадського життя відносно їхньої співучасти у працях Організаційної і Програмової Комісій та в різних підкомісіях.

У ході нарад Президія переглянула діяльність Рад і Комісій СКВУ, обговорила й уточнила напрямні проведення переговорів з українськими політичними чинниками відносно репрезентативної участи тих чинників у черговому Конґресі СКВУ, розглянула фінансові справи, питання виховних курсів, схвалила видати меморандум у 40 річчя великого голоду на українських землях у 1932 - 1933 рр., ознайомилася із проєктованою програмою европейської конфеернції СФУЖО, зверненнями Союзу Українських Організацій Австралії та заступника президента СКВУ інж. М. Болюха, й розглянула та полагодила ряд біжучих справ, котрі наспіли до її розгляду та рішення.

ПРОФ. К. САВЧУК — ВИДАТНИЙ ВИХОВНИК АМЕРИКИ

Джерзі Сіті. — Місцевий "Jersey Journal" з 22-го березня ц.р. інформує, що чотири професори і один адміністратор місцевого Коледжу св. Петра були найменовані, як „видатні виховники Америки" на 1973-ій рік. Між нагородженими є відомий молодий наш науковець, професор історії в тому коледжі д-р Константин Савчук. У повідомленні сказано, що базою відзначення були едукаційно - професійні та громадські досягнення.

Леся Лисак видала збірку нарисів, есеїв й оповідань „Срібна Мадонна"

Торонто. — У видавництві „Гомін України", як число 41-е його бібліотеки, вийшла під назвою „Срібна Мадонна" нова збірка есеїв, нарисів й оповідань української еміґраційної письменниці Лесі Лисак, авторки виданої 1969 року видавництвом „Свободи" збірки нарисів „Терпкі пахощі". На зміст збірки „Срібна Мадонна" склалося 69 коротких нарисів й оповідань, здебільшого про переживання й почуття українських еміґраційних людей, що їх світ, як пише авторка в увідному слові п.н. „Гілка плющу" „розділений на дві половини" — одну — ту, що дехто називає „спогадами", залишили вони на рідній землі, а другу принесли з собою на еміґрацію. В дальшому цього ж увідного слова Леся Лисак стверджує, що на сторінках її книжки „нема нічого сенсаційного, нічого вифантазуваного, нічого нещирого. Там є тільки почування, смутки і радощі людей, яких химерна доля погнала у далекі світи, у інше, незвичне життя. Там є мініятюрні відбитки того, що тим людям дороге. Є віддзеркалення їхніх думок". Бажанням авторки було дати читачеві жмуток розповідей, „щоб розселенили його хату і пригадали рідну землю". Читачам „Свободи" Леся Лисак відома не тільки своєю збіркою „Терпкі пахощі", але також численними нарисами й розповідями, друкованими на сторінках „Свободи". Мовним редактором збірки був Вячеслав Давиденко. Видано її в мистецькому оформленні Богдана Стебельського. Набувати цю книжку можна у книгарні „Свободи", або ж у видавництві: "Homin Ukrainy", 140 Bathurst St., Toronto, Ont., M5V 2R3, Canada. Ціна у твердій полотняній обкладинці — 5 дол., у м'якій — 4 дол.

Леся Лисак

ІЗ ОДНІЄЇ РОДИНИ 6,780 ДОЛ. НА ГЦУС

Клівленд (О. Г.). — До найбільших індивідуальних пожертв на Фонд Катедр Українознавства Гарвардського Центру Українських Студій належить сума 6,780 долярів, яку склали д-р Євген і д-р Люїза Омельські (5,580 дол.) та їхній син, д-р Павло Омельський (1,200 дол.), із Клівленду, Огайо.

Докторські титули при прізвищах усіх трьох членів цієї жертвенної родини можуть призвести до помилкового висновку, мовляв, не штука лікарям, з їхніми високими заробітками, бути щедрими в пожертвах. Щоб запобігти таким висновкам, заявляємо, що докторські титули тут не рішальні: п-і Люїза Омельська є доктором філософії, її чоловік, д-р Євген Омельський, перебуває на емеритурі, отже, вже не працює як лікар, а син, д-р Павло, тількищо почав лікарську працю. Коли додати, що батько родини вже на емеритурі, знайшов собі працю, щоб можна жертвувати на наш научний і науковий Гарвардський Центр — то виявиться, що в таких умовах жертвувати такі суми таки штука. Ця штука зветься: посвята для рідної справи.

Народжений 1901-го р. в Онуті, на Буковині, д-р Омельський, батько має біографію, яка барвистістю сценерії і всебічністю зацікавлень цієї працьовитої людини заслуговує обширного роману. Здобувши середню освіту в Чернівцях, студіює у Відні медицину, а водночас веде курси есперанта та цікавиться українською й німецькою стенографіями, які вивчив ще бувши вдома. Після закінчення студій докторатом (1926 р.) вертається 1930-го р. до Чернівець, де — крім приватної практики — працює як лікар німецького консуляту, психіятричного шпиталю, санаторії д-ра Кобилянського, школи безмо-

Трійця жертвенних докторів у Клівленді. Сидять (зліва): д-р Павло (син), д-р Люїза (мати) і д-р Євген (батько) Омельські.

(Закінчення на ст. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Скапцаніла ідеологія

Комуністичні агітатори і пропагандисти вихвалялися донедавна у своїх писаннях перевагою Совєтського Союзу і так званих „країн соціялістичного бльоку" над „зогнилим" Заходом може не так в ділянці технології й народного добробуту, як у ділянці ідеології, яка — за їхніми твердженнями — є не тільки найбільш поступовою й революційною своїми ідеями та гаслами, але й найбільш атрактивною. З другого боку, і на Заході, в т. зв. капіталістичному світі інколи утривалювалося переконання про вищість комунізму, як ідеології.

Тепер такого роду переконання належать уже до минулого, а подекуди до пропагандивних мітів, у які ніхто не вірить і які відкидають, як непотрібний баласт. Дуже показова з цього погляду аналіза сучасного ідеологічного становища в Совєтському Союзі, проведена лондонським „Таймсом". У висновках цієї аналізи стверджено, що совєтське життя просякнуте в такій мірі одноманітністю і позбавленою будь-якої ідеології менаджерською атмосферою в самій комуністичній системі та в її ідеологічних осередках, що комунізм перестав бути загрозою для країн з іншими суспільно - політичними системами. Сьогодні можна говорити не так про загрозу комуністичної ідеології для світу, як про фактичний провал усіх теоретичних її ідеологічних засад, на яких побудовано комуністичну систему і її режим в СССР.

Підтверджують цю аналізу також і звідомлення з інших комуністичних країн. Скрізь там ідеологія відійшла на дальший плян. Не тільки широкий загал громадянства даних країн, але навіть проводи і членство комуністичних партій просякнуті споживацькою ідеологією, бажанням краще й вигідніше жити. Не журиться про ідеологію й партійний апарат, члени якого дбають передусім про свій особистий добробут і кар'єру. Нових членів притягають комуністичні партії не ідеалами, але можливостями краще влаштувати своє життя. У вісліді комуністична ідеологія не тільки виявловилася й закостеніла, але просто вже скапцаніла.

Багато галасу знечев'я

Віллім Шекспір написав комедію „Багато галасу знечев'я". Українці часто повторюють, що „життя повне непорозумінь і тихого смутку". Одне і друге характеризує реакцію деяких громадян і газет на наведену в короткому звідомленні молодого адепта журналістики Юрія Вірта, надрукованому в англомовному „Українському Тижневику", заввагу молодого адепта української науки, докторанта Гарвардського університету Ореста Субтельного на тему Київської Руси. У наведеній Віртом заввазі Субтельного на цю тему дослівно сказано: „Про Київську державу не можна думати, як про українську, бо в тому часі не існувала концепція бути українцем. Проте, з усіх груп українці мають найбільші претенсії до Київської держави, не в націоналістичному, але в культурному розумінні. Київської держави не можна оцінювати під ідеологічним оглядом". Це все, що, згідно з твердженням Вірта, сказав Субтельний — як виявляється — у своїй відповіді на запити. У його ж доповіді, що була надрукована в цілості в попередньому виданні „Українського Тижневика", на цю тему тільки сказано: „Історики, як Костомаров, Антонович і, остаточно, Грушевський показали, якими старовинними є коріння їхньої нації".

Надрукованих на іншому місці в цьому числі заяви Ореста Субтельного та ствердження з листа д-ра Володимира Савчака, в нашій оцінці, вистачає для вияснення справи. Її можна було вияснити двома-трьома телефонічними розмовами. Але, замість перевірити й вияснити справу, поодинокі діячі і деякі пресові органи здійняли галас і почали майже хрестоносний похід, формально в справі заяви, але фактично проти українських студій в Гарварді, які до всієї справи мають тільки те відношення, що Орест Субтельний є там студентом.

Публічні дебати і суперечності корисні і потрібні, бо без них не було б прогресу. Але вони мусять мати свою міру. Дебати про Київську Русь серед українців є сьогодні вриванням у відкриті двері. У коментованому випадку прийшло справді до великого галасу знечев'я, та ще в такий час, коли треба нашої максимальної уваги та найбільшої активности в таких не тільки актуальних, але й наглих справах, як переслідування в Україні, патріярхальне завершення структури Української Католицької Церкви — тепер знову так брутально заперечене опублікованим недавно в „Свободі" новим листом ватиканського секретаря стану кардиналом Війо, маніфестаційна пригадка страшної голодової облоги України у її 40-річчя та безліч інших проблем. Нам треба боротись і всіми нашими силами та законними засобами поборювати наших ворогів, не витрачаючи дорогого часу й енергії на боротьбу з вітряками.

ПАРТІЙНА ГРА У СЕНАТІ

Коли у минулорічних виборах президент Ричард Ніксон осягнув величезну персональну перемогу, здобувши електорів із 49-ти стейтів, це не потягнуло за собою республіканських кандидатів до обох Палат Конгресу й на губернаторські становища. Внаслідок цього, теперішній 93-ий Конгрес має у своїй нижчій Палаті 255-ох демократів проти 179 республіканців, а в Сенаті це відношення ще яскравіше, бо демократів там 57, а республіканців 43. Коментатори ділилися у своїх пророцтвах на тему післявиборчої співпраці між республіканським президентом і демократичним Конгресом. Одні твердили, що демократична більшість у Конгресі мусить рахуватися з фактом, що республіканський п р е зидент має за собою таку навальну більшість народу, — інші були переконані, що демократи в Конгресі підбадьорені фактом, що вибори ввели їх у такому поважному числі до Капітолю, і тому вони не будуть квапитися до гармонійної співпраці з Ричардом Ніксоном.

Ці останні передбачення виявились, як дотепер, правильними. Д е мократичний Конгрес, особливо демократичний Сенат „войовничий" супроти президента Ніксона: він виступає гостріше й гірше, як його попередники в історії Америки за обмеження прав Президента в ділянці фінансів і політики. Демократичні сенатори заповіли боротьбу проти рішення президента Ніксона не витрачати схвалених Конгресом фондів на різні внутрішньополітичні цілі. Демократичні сенатори — з підтримкою деяких республіканців із ліберального крила — хочуть обмежити право Президента в справах війни - миру, демократичні сенатори, врешті, ведуть явно неприхильну супроти Ричарда Ніксона політику у зв'язку з внеском Президента на затвердження нового директора Федерального Бюра Інвестиґацій. Колись тим директором був впродовж 47-ми років Дж. Едґар Ґувер, то американські законодавці не раз нарікали й критикували його — але ніколи йому в очі. Ґувер користувався таким величезним авторитетом і відзначався такими особистими різкими манерами, що опозиційні сенатори воліли не встрявати з ним у безпосередні конфлікти. Не те із кандидатом на його наступника.

Тому, що ЕфБіАй підлягає Департаментові Юстиції і що це установа, яка дбає за правопорядок, то процедура затвердження кандидата на нового постійного шефа цієї установи, Л. Патріка Грея, розпочалась переслуханням його на Правничій комісії Сенату ще наприкінці минулого місяця. Демократичні сенатори використали нагоду, щоб випитувати його у справі голосної і негарної так званої „афери Вотерґейту", себто арештування вночі 17 червня 1972 р. гурту осіб, які вламались до головної кватири Демократичної партії у комплексі будинків у Вашингтоні, відомого під назвою Вотерґейт, щоб зібрати матеріял, який міг би у листопадових виборах пошкодити демократам і допомогти республіканцям.

Сенатська Комісія намагалася устійнити ролю Патріка Грея у тій справі: як ЕфБіАй вело в тій справі слідство. Коли Грей признався, що він акти слідства у справі Вотерґейту пересилав до Білому Домові, який повів у тій справі власне слідство, та що він допустив до переслухання деяких осіб правного дорадника президента Ніксона, Джана В. Діна — сенатори негайно зажадали, щоб Дін явився до них, як свідок. Коли ж президент Ніксон не дозволив Діновій піти на те переслухання, бо — мовляв — це було б порушенням суверенітету штабу Білого Дому, порушенням суверенних прав екзекутивної частини державного апарату, то демократичні сенатори загрозили Джонові Діновій скарґою за „образу Сенату".

На особі Патріка Грея ця справа відбивається так, що демократичні сенатори закинули йому, що він порушив принцип ЕфБіАй бути поза чи понад партіями і зберігати повну незалежність у своїй праці від Екзекутивної влади. Демократичні сенатори витягли теж проти Патріка Грея, як прогріх, — кілька його публічних виступів під час минулорічної осінньої виборчої кампанії, дарма що Грей запевняв, що у своїх промовах не агітував за Ніксона, а заторкував тільки проблему державного патріотизму.

Патрік Грей — за фахом адвокат, був колись морським старшиною, працював в ЕфБіАй під рукою Едгара Гувера і керував тією установою впродовж десяти місяців після смерти Гувера. Але він давній знайомий Ніксона й підтримував його у виборчій кампанії 1960 року. Це беруть йому за зле демократи в Сенаті, які одверто заповідають, що голосуватимуть проти затвердження його на тому пості. „Ню Йорк Таймс", хоч традиційно прихильний демократам і заявився в л и стопадових виборах за к а н д идатуру Джорджа МекҐоверна, признає об'єктивно у своєму числі з 18 ц. м., що „партійна політика, факт, що Білий Дім є під контролею республіканською, а Конгрес під демократичною — причиняється до їх теперішнього конфлікту". Це не добре. Сам президент Ніксон свідомий того, що Патрік Грей падає жертвою партизанки, яку ведуть неприхильні йому сенатори, і тому з сарказмом висловився про них, що вони притримують Грея, як „закладника" у цьому змаганні за престиж, права і компетенції.

Але не всі демократи в Сенаті однакові. Сам голова Правничої комісії, Джон МекКлеллен з Арканзо, признав добрі кваліфікації Патріка Грея на директора ЕфБіАй і схиляється до того, щоб розмежувати справу затвердження його від справ бюджету та боротьби за компетенції. Тому можливо, що ані Правнича Комісія Сенату в цілості ані тим паче пленум Сенату не захочуть одвертого конфлікту з Ричардом Ніксоном і затвердять кандидатуру Патріка Грея. Коли б вони цього не зробили, то — за здогадами коментаторів — Президент міг би не призначати іншого кандидата, а залишити Патріка Грея на його пості, як „тимчасово виконуючого обов'язки" директора ЕфБіАй — до кінця своєї каденції. Однак, Грей заповів, що коли він не сподобається Сенатові, то з приємністю вернеться до своєї адвокатської практики в стейті Коннектикат...

І. к-н

І. Вовчук

ПЕРЕТРУШУЮТЬ: „РОЗУМ, СОВІСТЬ І ЧЕСТЬ"...

(3)

Ще гірше з якістю виробів, говориться в тій аналізі. „Всі спроби пов'язати якість із заробітною платнею успіху не мали. Коли вимагати якости справді, то ні одно підприємство пляну не виконає, а до того відділи технічної контролі одержують премії до заробітку при виконанні плянів. Отже, вимагати якости — різати собі заробітну платню". А хто ж того захоче? Тому кількість і пожирає якість, — твердить автор аналізи.

У сільському господарстві СССР працює 40 відс., в промисловості — 45 відс. населення, проте скрізь дефіцити і нестача. У ЗСА в сільському господарстві затруднено 7 відс. населення, а в промисловості — 18 відс., і ринок переповнений продукцією, хоч не вся виробнича потужність підприємств використовується, а в сільському господарстві, щоб уникнути надпродукції, фармери одержують винагороду за необраблену землю. Поруч з низькою продуктивністю і малою ефективністю промисловости на багатьох підприємствах СССР спадають темпи зростання. Офіційно це зветься недостатнім зростанням. Статистичними маніпуляціями цю вельми небезпечну тенденцію приховується, але маніпуляціями цифр економіка не поліпшиться.

Обмін партійних документів, як названо чистку партійних кадрів, пов'язується з посиленими вимогами до членів партії: зробити все, щоб пляни „вирішального року" були виконані та ще й з надвишкою, щоб надолужити минулорічний спад у промисловості і близький до катастрофічного стан у сільському г о с п одарстві. Партійцям пригадується подвиги на фронтах „громадянської війни", коли уряд РСФСР посилав сотні тисяч бійців зі зброєю для загарбання України, Прибалтійських та інших країн („братня допомога"). Від членів партії вимагається взорувався на вчорашню „героїку" у боротьбі за виконання плянів. „Зараз, як ніколи раніше, вірною є істина — зупинитись значить відстати" („Правда" з 11 березня).

В совєтському енциклопедичному словнику (видання 1955 р.) говориться, що чистка партії означає „очищення комуністичної партії від клясово - чужих і ворожих елементів, дворушників, переродженців, бюрократів, морально - розкладених". У царстві збудованого ніби соціялізму, як то наголошується в московській пресі, якось не личить очищати партію від перечислених „нечестивих" і замортизованих, і тому для чистки видумано делікатніше окреслення — обмін партійних документів. Л. Брежнєв, після схвалення на травневому пленумі ЦК постанови про початок підготови до обміну партійних документів протягом 1973 і 1974 р., попередив, щоб не вживали терміну чистка.

А „Правда" з 29 червня 1972 р. про розгортання підготови до обміну квитків писала: „ зрозуміло, що це не означає, що тут мова про звичайний технічний акт, тільки про обмін теперішніх квитків на нові". Отже, не технічний обмін, а щось глибше і значніше. Перетруска партійних лав є глибоко адміністративним політичним заходом, що має кілька завдань. „Партія, за окресленням „Правди", розглядає обмін партійних документів, як діло великої ваги".

У большевицькій імперії чистки припадали на часи, коли партія натрапляла на великі трудноці в керівництві імперським комплексом — СССР. Під час чистки 1920-1921 рр., коли готувались до відновлення імперії через створення СССР, з партії усунено близько 30 відс. членів. При ліквідації НЕП'у в 1928 р. вичищено 100 тисяч членів партії. Перед розгорнутим наступом на селянство національних республік в чистці 1924 р. усунено 10 відс. членів партії, а в 1933 р. знову переведено чистку.

В Україні і на Північному Кавказі провадились ще й додаткові чистки серед членів партії, які здійснювали політику партії на селі. Велика чистка була в 1936-38 р. в часі, коли остаточно оформлявся корпус большевицьких вельмож, червоного дворянства. Функції його значно ширші, як у дореволюційного.

(Далі буде)

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

ДЛЯ ВИЯСНЕННЯ НЕПОРОЗУМІННЯ

Ні окремі вислови, ні „тези", які мені приписано у статті проф. Л. Шанковського — „Америка" (28 лютого 1973 р.), що коментує звідомлення Юрія Вірта у „Свободі" (17 лютого 1973), не віддзеркалюють моїх поглядів на трактування доби Київської Руси, яку я завжди уважав і уважаю невід'ємною частиною історії України.

В такому трактуванні ранньої історії України утвердила мене моя участь в методологічних і джерелознавчих дослідах і вправах наукового семінару українознавства в Гарварді.

Такий погляд на добу Київської Руси заступає також творена Гарвардська українська документальна школа істориків, яка є прямим продовженням історичної школи В. Антоновича і М. Грушевського.

Орест Субтельний
Кембридж, Масс.

ДЛЯ УТОЧНЕННЯ СПРАВИ

У зв'язку із опублікованими в „Українському Тижневику" заввагами Ореста Субтельного на тему Київської Руси та коментарями на цю тему в інших пресових органах, приявний на цьому виступі д-р Володимир Савчак у листі до проф. д-ра Василя Омельченка, опікуна Студентського Клюбу в Гантер Коледжі, на форумі якого виступ відбувся, м. і. пише:

А) П. Орест Субтельний у своїй доповіді аналізував проблему, поставлену в наголовку як „Ріст української національної свідомости і її вияви в минулому і сучасному" в періоді останніх двох сторіч (від Котляревського, стверджуючи зараз на вступі, що саме поняття національної свідомости взагалі (не лише в нас) є явищем, що постало після Великої французької революції; ось тому п. Субтельний не мав потреби і причини включати в свою доповідь період Київської держави, і про цей період він у своїй доповіді абсолютно нічого не говорив.

Б) Питання про Київську державу поставив доповідачеві (в періоді запитів і дискусії, після закінчення доповіді) приявний на залі викладач російської мови (чи літератури) п. д-р Александер. На це питання п. Субтельний відповів так:

а) питання не стосується його теми;

б) він (Субтельний) не є знавцем періоду Київської держави і уважає себе некомпетентним про цей період говорити.

Він додав, що з уваги на те, що саме питання національної свідомости є явищем модерних часів, було б своєрідним анахронізмом відносити його до періоду середньовіччя, тобто К и ї вської держави...

Володимир Савчак
Ню Йорк, Н.И.

З НАШИХ БУДНІВ

Такий „симпатяга"

Друг Михайло в робочому халаті стояв і моделював щось чи когось в гіпсі, а при цьому живописно розповідав одну з найновіших своїх пригод, які звичайно трапляються тільки істотам не від цього миру, — значиться, їм, артистам.

— Як це сталося, питаєте? Та так, дуже просто: сиджу в собвейку, а навпроти мене — чорнушок, молодий муринчик. Такий, кажу вам, симпатяга, таке характерне, життєрадісне обличчя, що все на ньому променіє, враз усміхом: лоб, очі, шкіра, зуби, рот — розкритий від вуха до вуха, ну, словом, такий чорний херувимчик! Щось він там пробував балакати чи хотів щось мені сказати, але ж ви знаєте, який в підземці шум, гармидер, що слова не розбереш, а ще тоді, коли до тебе говорять знаним бруклінським діялектом...

— А ти говори до теми: як позбувся зимової шапки, — нагадала мистцеві дружина.

— Та... шапка — шапкою, — махнув рукою друг Михайло. — Але поки воно дійшло до цієї... шапки, я пригадав собі, що одним з найкращих, н а й сердечніших друзів Тараса Шевченка в Москві був саме американський мурин, геніяльний актор, Олдриджа, котрого так само викуплено замолоду з неволі, як і нашого Тараса, бо обидва вони народилися невільниками - р а б а ми, тільки Шевченко був білий раб, а той актор — чорний. І чомусь тоді цей чорнушок, що сидів навпроти мене в собвеї і сміявся на всі двадцять чотири зуби, став мені дуже близький, симпатичний, тим більше, що й з вигляду трохи нагадував славетного Шевченкового друга!

— Михайле, не вигадуй історій, — перебила його в цьому місці шановна дружина. — Замість закохано вдивлятися в чорного херувимчика і дошукуватись в його обличчі подібности до славетного Шевченкового друга, — тобі треба було берегти власну шапку на голові! Чи ви знаєте, що той „херувимчик" зробив коли поїзд наближався до 14-ої вулиці?.. Присівся коло чоловіка і став дуже вихваляти його, Михайлову, хутряну вушанку. Чорний хвалив, а білий притакував — є, є, є, махав задоволено головою. Коли ж поїзд зупинився на станції і народ висипався з вагона, „херувимчик", вискакуючи на перон останнім, зірвав Михайлові шапку з голови — одну мить перед тим, ніж двері закрилися і поїзд рушив далі!

— Так, справді дуже зґрабно він це зробив! — погодився з дружиною друг Михайло.

— Видно, що сподобав собі мою шапку, симпатяга.

Ікер

Алла Коссовська

ДОЧКА

(8)

— Ось що, мої дорогі, — намагаючись бути спокійною, почала Лариса. — Становище моє надзвичайно складне. У мене, як закладниця, залишилася вдома дочка...

— О, Боже, я ж обіцяв тобі, що дитину ми витягнемо за всяку ціну! Я маю зв'язки у Вашингтоні, ніхто не сміє відривати дитину від матері! — гаряче вигукнув Кирило.

— Ти їх не знаєш, Кириле! Ти був надто малий, коли тебе вивезли. А якби не вивезли, ти б і досі спокутував гріхи батька... — Лариса зрозуміла, що сказала забагато.

— Звідки ти знаєш про батька? — тихо, майже пошепки запитав К и р и л о. Щось у його шепоті, в його раптом збліділому обличчі було таке, що холодний дріж перебіг у Лариси по спині. Але відступати було запізно, і вона зважилася:

— Я знаю це від Кроніна. Він — агент КГБ, він хоче мене завербувати. Він вимагає, щоб я довідалася у тебе, де тепер „Батько Грицько" і чи має він зв'язок з еміграцією... — якимось ніби несвоїм голосом, без виразу вимовила Лариса.

— Ти... ти, Ларисо... Ти маєш зв'язок з совєтськими агентами? — ледве ворушачи губами ,видушив із себе Кирило.

Щось у його голосі, наче лезо гострого ножа, різнуло Ларису по серцю. Обличчя зашарілось, блиснули очі.

— А ти як думав? — майже зі злобою вигукнула вона. — Так ось і випустять за кордон, не зв'язавши зі собою ланцюгом?! Ми раби їхні, розумієш, раби. Кріпаки, прикріплені до пана, каторжани, прикуті до тачки! — Результат тримісячних роздумів і читання нової для неї літератури мимо її волі відбилися в цих пристрасних Ларисиних словах. — Злякався? — продовжувала вона з обуренням. — Я не в'яжу тебе, ти вільний!

Кирило швидко опанував себе. Він підійшов до тремтячої від хвилювання жінки і владно обійняв її за плечі.

— Покинь, люба! Нічого я не злякався. Заспокойся, усе буде гаразд, з усім дамо собі раду, повір мені.

Напружені нерви не витримали. Лариса тихо плакала, сховавши обличчя на грудях коханого.

Трохи згодом, звертаючись до дочки, заговорив Микола:

— Я знав, що К р о н і н агент КҐБ, в усякім разі, догадувався. Але даремно ти не сказала про це нам відразу. Ми б щось придумали. Ну, що ж, не журися, доню! Ти тут, в Америці, ніхто тебе не посміє зачепити. А Кроніному я сказав, що ти виїхала на Флориду, до наших друзів і будеш там, аж поки закінчиться твоя віза. Без тебе він телефонував двічі...

***

Вирішили так: Кирило бере відпустку в університеті і їде до Вашингтону, де має добрих друзів в урядових колах. Там же ж він дізнається, що можна зробити, щоб приборкати Кроніна. Постарається довідатись, яку ролю грає в совєтській місії ця людина, чи вона має дипломатичну недоторкальність, чи це просто собі пішак на шпигунській шахівниці КҐБ.

Замовили квиток на нічний літак. Лариса відібрала зі своїх документів те, що, на її думку, могло бути потрібне Кирилові в його клопотах.

— Ларо, якщо твоя присутність там буде необхідна, я зателефоную — сказав Кирило. — Добре було б тобі теж кудись виїхати на цей час. Може й справді на Флориду? Погрієшся на сонечку, покупаєшся, трохи нерви відпочинуть. Хочеш зараз зателефоную туди, в готель, замовлю тобі кімнату?

— Ні, любий, я залишуся з татусем. Не забувай, що за тиждень моя віза вичерпується, а коли ми ще побачимося ,і чи побачимося взагалі...

В її словах прозвучав тихий сум. Це глибоко зворушило Миколу, і він поцілував дочку в чоло.

— Але я певний, що все добре влаштується! — гаряче ствердив Кирило. — Проте, не наполягаю, бо поважаю батьківські права! — і жартівливо уклонився Миколі.

***

Та коли Кирило відлетів, душу Лариси охопили сумніви. Наче забрав він із собою її рішучість і відвагу. Туга за донею, за маленькою Адою, знову наклала тінь на її чоло. „Вони, — думала вона, — не зупиняться перед тим, щоб навіки відняти у мене доньку ,мою радість і надію. Чи ж можу я, мати, принести в жертву своєму коханню цю безмежно дорогу істоту?"

Лариса сиділа ,як звичайно, в кутку канапи. Хвилинами їй хотілося кричати, і вона кусала пальці, щоб стримати ридання. Тільки згадки про Кирила приносили коротку потіху. Але і той прекрасний тиждень, тиждень кохання, здавався їй уже таким далеким... Та чи й був він взагалі?

Задзеленчав телефон. Лариса здригнулася і схопила слухавку. Вкрадливий голос Кроніна привітав її з поворотом із Флориди.

Відразу взявши себе в руки, Лариса сказала веселим тоном:

— Ах, це ви!? Оце кілька хвилин, як переступила поріг хати. Так, маленька прогулянка. Скільки? П'ять днів. Море чудове!.. Дякую за к о м п л і мент!.. Коли? О десятій? Гаразд.

Ось він ланцюг, що зв'язав її з цією наскрізь фальшивою, страшною людиною! Вона згадала його обличчя, на якому улеслива усмішка так легко оберталася на злобну гримасу. Але вона мусить грати ролю до кінця!

Наступного ранку, в кабінеті Кроніна, вона говорила тоном кокетливої вдовички:

— Ви надто приспішуєте мене, товаришу Кронін. Такі речі скоро не робляться. Я потребую часу, щоб остаточно приворожити людину, так, щоб вона забула всяку обережність, втратила голову...

— Але не забувайте, дорога, що за тиждень вигасає ваша віза...

— А хіба не можна її продовжити? — запитала Лариса, дивлячись у вічі Кроніна наївними очима.

— Гм... це не від нас залежить. Щоб продовжити візу, мусите повернутися додому, а вже тоді клопотатися...

— Ну, що ж, — покірно зідхнула Лариса, — маю ще тиждень часу... До побачення!

***

Погода зіпсувалася. Цілий день мжичив надокучливий дощ. Хмари пливли й пливли над містом і, здавалося, не буде їм кінця-краю. Усі старання Миколи розвіяти журбу, що, як ті хмари, оповила Ларисине чоло, були безуспішні. Вона брала з полиці то одну ,то другу книжку, але батько бачив, що сторінки лишалися неперегорненими ,а Лариса сиділа і мовчки дивилася кудись у простір. Він запропонував Ларисі поїхати в театр, в кіно, але вона відмовилася.

— Ну чого ти журишся, донечко, все буде добре. Ти ще не знаєш Кирила, він, якщо візьметься за щось, то обов'язково свого доскочить. Не сьогодні — завтра подзвонить і скаже, що все гаразд. Я цього певний!

І справді, в довгій розмові телефоном, Кирило розповів про всі свої заходи і просив Ларису вилетіти негайно до Вашингтону. Тон був у нього веселий.

Лариса наче засвітилася зсередини радістю. Наспівуючи, взялася складати у валізку нічну сорочку, капці, зубну щітку... Аж раптом знову задзеленчав телефон, і Микола побачив, як доччині очі, коли тримала вона слухавку ,згасли, як стиснулися в болючій гримасі її уста. „Він?" — запитав пошепки. — „Так!" — відповіла Лариса, поклавши слухавку.

(Далі буде)

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Адріяна Палієнко

23-го лютого ц. р. Адріяну Палієнко, ученицю Південно - Макленбурзького гайскулу в Шалоті в Північній Каролайні, дочку Павла і Лесі Палієнків, членів УНСоюзу, 88-го Відд., вибрано до Нешенел Онор Сосаєті. Адріяну Палієнко відзначено завдяки її успіхам в науці, провідницькому хистові та активності в позашкільних ділянках.

Минулого року Адріяна була президенткою Студентської Ради, а в попередньому — віце президенткою Клюбу майбутніх учителів. Вона вчиться клясичного балету і співає в церковному хорі. Вліті минулого року брала участь в Курсах Українознавства на Союзівці і цього року плянує туди повернутись.

У ЛІТНЬОМУ ВАКАЦІЙНОМУ ПЕРІОДІ переліт літаком до Европи й назад до ЗСА буде коштувати вже не 313 долярів, а 332 доляри, через девальвацію доляра.

Конференція балтійських студій запланована у Стокгольмі

Стокгольм. — З ініціятиви Балтійського Наукового Інституту в скандинавських країнах та при співпраці з Асоціяцією Поширення Балтійських Студій в днях 8-11 червня тут відбудеться друга конференція, присвячена балтійським проблемам. Перша конференція відбулася в Стокгольмі в 1970 р. з участю 83 науковців з різних країн. Друга конференція запланована в таких секціях: мови та літератури, історії і суспільно-політичних наук. Конференцію фінансує шведське міністерство освіти. Балтійський Науковий Інститут рахується незалежною науковою установою, якої завданням є вивчати проблеми балтійського простору при співучасти спеціялістів-науковців з різних країн. Він був заснований в 1970 р. за ініціятивою Балтійського Комітету в Швеції. Працю Комітету фінансує шведський уряд.

БАНК КРОВИ

Жертвуйте кров — щоб зродилося нове життя!

В останніх часах Москва знову репресує й арештує українських інтелектуалістів в Україні!

Знов арештовано Юрія Шухевича — „злочином" якого є лише те, що він син ген. Романа Шухевича — Тараса Чупринки, головного командира УПА.

До дому божевільних заслано проф. Леоніда Плюща, „злочином" якого є те, що він писав петиції про нелеґальні арешти й суди на Україні.

На 7 літ концтабору засуджено Вячеслава Чорновола, „злочином" якого є те, що він писав про русифікацію України й української культури!

Сотні українських письменників, професорів та студентів арештують за те тільки, що вони вимагають основних прав для української культури!

Українці!

Щоб запротестувати проти таких нелюдських знущань над нашими братами та, щоб привернути більше уваги вільного світу на несправедливість в Україні — Конференція Молодечих і Студентських Центральних Організацій при УККА влаштовує Маніфестацію з пожертвою крови для Червоного Хреста.

Наша добровільна пожертва — 100 пінтів крови — допоможе Червоному Хрестові у його гуманітарній акції допомогти нашим братам в Україні.

Маніфестація відбудеться у суботу 31-го березня 1973 р. о год. 1:00 по полудні. Збірка на 67-ій вулиці й перша Евеню.

Українці!

Не жалійте часу! Не жалійте крови!

Жертвуйте кров, щоб зродилося нове життя!

На пожертву крови — студенти від 18 літ зголошуються до Головної Управи своєї організації; старше громадянство — до бюра „Самопоміч" 98 Друга Евеню, або до канцелярії УККА 302 захід 13-та вулиця.

Конференція Молодечих і Студентських Організацій УККА

Кошти прожитку зросли на 0.8%

Вашингтон. — Дані Статистичного Бюра за місяць лютий про стан на відтинку цін на споживчі товари в ЗСА виявили, що всі надії Адміністрації на втримання цін під контролею виявилися нереальні. За один тільки місяць лютий індекс цін піднісся на 0.8%, тобто зріст коштів прожитку в ЗСА виявився найвищим від лютого 1951 року, коли то індекс збільшився на 1.8%. Дуже піднеслися пересічні ціни на харчеві продукти, зокрема на м'ясо, бо аж на 2.4%, а на саме м'ясо на 5.4%. Навіть ціни на рибу та курятину, що їх недавно рекомендував сам президент Ніксон, враховуючи високі ціни на волове м'ясо, піднеслися на 5%. Піднеслися також ціни на нехарчові продукти, як наприклад на опалову оливу. Іншими словами, інфляційні тенденції в ЗСА ні трохи не меншають, навпаки, після недовгої перерви, коли зобов'язувала контроля цін, вони посилилися і ледве, чи т. зв. добровільною контролею цін, яку запропонував президент Ніксон у своїй третій економічній фазі господарської стабілізації, можна буде припинити дальшу інфляцію, яка може мати дуже погані наслідки для американської економіки в загальному. Інформація про дальший швидкий і великий ріст цін викликала гостру реакцію Конґресу та організованого робітництва, які вимагають поновлення контролі цін на всі види продуктів, включно з сільськогосподарськими, на що не хоче погодитися Президент. Герберт Стайн, голова Ради Економічних Дорадників, намагався в якійсь мірі заспокоїти публічну опінію, мовляв, Адміністрація і президент Ніксон далі сподіваються, що ціни стабілізуються і що теперішній ріст цін віддзеркалює стан на ринку перед зробленими конкретними заходами щодо вирівняння цін, головно на сільськогосподарські продукти, а на м'ясо в першу чергу. Герберт Стайн залишив відкритим питання поновлення контролі цін. Американський М'ясний Інститут в Шикаґо повідомив, що за минулий тиждень ціна на волове м'ясо вже понизилася $3.00 на одному центнері м'яса. Коли йдеться про відношення між підвищенням цін та заробітною платнею, то за даними статистичного бюра у висліді пересічної підвишки в заробітних платнях в ЗСА реальний заробіток був на 1% вищий порівняно з минулим роком (мова про різницю між висотою підвишки цін і висотою вищої заробітної платні). Ця різниця була б більша, як інформує статистичне бюро, але пониження реального заробітку наступило у зв'язку з підвищенням податку з рахунку соціяльного забезпечення.

У ДАНІЇ ВИЙШЛИ на страйк 258.000 робітників. Загрожені: поява газет, праця у портових доках, діяння газолінових стацій, автомобільний рух, скотобійні. Уряд не хоче втручатися до конфлікту між працедавцями й робітничими спілками.

МІЖ ТАНЗАНІЄЮ І БУРУНДІ У СХІДНІЙ АФРИЦІ ЗАГОСТРИЛИСЬ відносини. Танзанія закинула своєму бурундському сусідові, що бурундський літак бомбардував три прикордонні села, вбивши там 36 осіб, між ними деяке число бурундців, що живуть в Танзанії.

Приймається оголошення святочних побажань у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Оголошення приймається:
за НОВИМ СТИЛЕМ до 14-го КВІТНЯ 1973 РОКУ
за СТАРИМ СТИЛЕМ до 21-го КВІТНЯ 1973 РОКУ

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

ІЗ ОДНІЄЇ РОДИНИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

торових літаків, навіть як лікар вправ і двобоїв (!) Академічного Т-ва „Запорожжя". За першої большевицької окупації був керівником Відділу Охорони Здоров'я в Чернівцях, а, виїхавши 1940-го р. До Німеччини, працює і спеціялізується у внутрішніх недугах у Дрездені. Після провалу гітлерівської Німеччини американці призначили д-ра Є. Омельського на міського лікаря Райхенбаху (Саксонія). В Америці працював у Ню Йорку й Атехах, Огайо.

Вчитися й ділитися своїм знанням із другими, зокрема допомагаючи українській молоді — ось життьове гасло цього скромного лікаря-громадянина, який, крім написання п'яти наукових праць, завжди і всюди знаходив час на ведення медичних курсів у рідній місцевій громаді та дбання про фізичне й духове здоров'я української молоді. А що така діяльність вимагає грошових фондів, то звідси взяла початок допомогова діяльність д-ра Є. Омельського: замість іти прохати грошей до громади — він ішов до власної кишені. За фонди д-ра Є. Омельського скрипаль Ярослав Омельський брав участь у міжнародному конкурсі у Швайцарії (1932) цьому ж меценатові НТШ завдячує (пере)видання української стенографії О Панейка (1961). Датки: 1.000 на Дім Української Культури НТШ, 500 дол. на „Запорозький Альманах" і інші — є в цісі жертвенної під кожним поглядом людини такі самозрозумілі, як її культурно-освітня діяльність внутрі рідної громади та пропаґандивна праця назовні Членство в проводах майже всіх українських товариств і організацій — Черновець і інших — від лікарських фахових до музично-співочого „Буковинського Кобзаря" і спортового Т-ва „Довбуша" — є видними знаками цієї невидної благотворної праці.

Про сина, д-ра Омельського Павла, знаємо покищо мало. Офіційні дані про нього подають: передмедична освіта: університет Колумбус-Огайо (1964-1968), там же докторат; „інтерншіп": Мавнт Кармель, Колумбус-Огайо (1968-1969), Орігінт Стейт Інститут (1971-72). „Резіденсі": Вестерн Різерв Юніверзіті (з 1972 р.).

Як бачимо, це ще незаписана карта молодої людини. Але перша рубрика, вписана на цій карті: пожертва 1,200 долярів на ФКУ-ГЦУС, подає надії, що д-р Павло Омельський заповнить її такими ж світлими даними, як заповнили свої карти його гідні наслідування батьки.

О. Гайський

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 25-го березня 1973 р.:

ВАЙОН, Н.Дж. — Річні Загальні Збори Т-ва ім. Тараса Шевченка, Відд. 281, о год. 5-ій по пол. в УНДомі при 35-37 E. 23rd St. На порядку нарад звіт Управи та вибір нової Управи. — М. Сірий, голова; М. Волошин, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

РОЧЕСТЕР!

В суботу, 31-го березня 1973 року
в год. 6-ій вечером
в залі UKRAINIAN AMERICAN CLUB
292 Hudson Avenue, Rochester, N.Y.

— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Окружного Комітету Відділів УНС в РОЧЕСТЕРІ

в яких повинні взяти участь Урядовці і конвенційні Делегати наступних Відділів УНСоюзу:
36, 66, 217, 285, 289, 316, 343, 367 та 437

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Звіти Окружної Управи;
2. Доповідь голов. предсідника **Йосипа Лисогора**;
3. Вибір нової Окружної Управи;
4. Плян праці Округи і Відділів на 1973 рік.

У Зборах візьмуть участь:
ЙОСИП ЛИСОГІР, головний предсідник УНС і ВАСИЛЬ ОРІХОВСЬКИЙ, обласний організатор.

До участи в Зборах запрошені теж всі члени УНС та все місцеве Українське Громадянство.

В. В. Гуссар, гол. — В. Гавриляк, секр.

УКРАЇНСЬКА ДИТЯЧА СВІТЛИЧКА ВЧИТЬ ВАШУ ДИТИНУ ЩЕ ОДНІЄЇ МОВИ.